

ТОНГ ЮЛАДУЗИ

Муассислар: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ, ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ МАТБУОТ ҚЎМИТАСИ

Газета 1929 йил, 1 августдан «Ленин учқуни»
номи билан чиқа бошлаган

№ 2 (65878)
1996 йил, 9 январь, сешанба

Сотувда
эркин нархда

«МИЛЛАТНИНГ ДАРДЛАРИГА ДАРМОН БЎЛМОҚ ВАЗИФАНИЗДИР»

Мамлакатимизда 1996 йилни Амир Темур йили деб эълон қилдик. Нуфузли халқаро ташкилот — ЮНЕСКОнинг қарорига биноан буюк бобокалонимиз юбилейи нафақат Ўзбекистон, Марказий Осиё, балки бутун дунёда кенг нишонланади. Бу барчамизнинг қалбимизда чексиз фахр ва ифтихор уйғотиш билан бирга зиммамизга улкан масъулият ҳам юклайди.

Ислом КАРИМОВ.

«Биз ким, Мулки Турон, Амири Туркистонмиз. Биз ким, миллатларнинг энг қадими ва энг улуғи Туркининг бош бўғинимиз» деб ёзган эдилар Темур бобомиз. Уларнинг Қутбиддин ва Соҳибқирон унвонлари бор эди. «Қимматли баҳодирлар соясида йигирма етти ўлканинг ҳоқони бўлдим» деган Амир Темурнинг отаси Тарағай ва онаси Такина хотун эдилар. Бобомиз мелодий сананинг 1336 нисонида (апрель) ойида Кеш шаҳри, яъни ҳозирги Шаҳрисабзда туғилдилар. Темур салтанатининг чегаралари Волга дарёсидан Ҳиндистондаги Ганга наҳригача, Тангритоғдан Измир ва Шомга қадар чўзилган эди. Саркарда бобомиз сўнгги сафарларини 1404 йили қишда, ҳар томонни қалин қор қоплаган бир пайтда бошладилар. Улар бир умр ҳозирлик кўрган энг буюк юришларини кечиктирмаслик кераклигини яхши билардилар. Бежиз шошмаган эканлар. Чин чегарасидаги Ўтрор шаҳрига келганларида ҳаммаёқни қор девори тўсди. Аскарларини тўплаб, йўл очилишини кутган чоғларида оғир хасталаниб қолдилар ва сарой одамларини, ўғил ва набираларини ҳузур-

ларига чақириб шундай дедилар: «Ўғилларим, миллатнинг улуг мартабасини, саодатини сақламоқ керак. Миллатнинг дардларига дармон бўлмоқ вазифангиздир, заифаларни кўринг, йўқсилларни бойлар зулмига ташламанг, адолат ва озодлик дастурингиз, раҳбарингиз бўлсин. Мен каби узун салтанат сурмак истасангиз, қиличингизни яхши ўйлаб чекингиз. Бир даъфа чеккандан сўнгра-да уни усталик билан қўлангиз. Орангизга нифоқ учқунлари тухумлари экилмаслиги учун кўп диққат бўлинг. Баъзи нодимларингиз ва душманларингиз нифоқ тухумлари сочмакка, бундан фойдаланмакка чалишажакдурлар. Васиятимга содиқ қол-

сангиз, тож бошингиздан тушмас».

Амир Темур бобомиз 1405 йилнинг 19 март куни вафот этдилар. Уларнинг сўнгги сўзлари «Ло илоҳо иллоллоҳ» бўлди. Амир Темурнинг 4 ўғли ва 2 қизи бўлган. Соҳибқирон ваълиаҳд деб эълон қилган Пирмуҳаммад Мирзо ҳалок бўлган тўнгич ўғил Жаҳонгир Мирзонинг ўғли эди. Амир Темур Чин сафарига отланган пайтда Пирмуҳаммад Ҳиндистон ва Афғонистонни идора этарди. Пирмуҳаммад ваълиаҳд деб эълон қилингандан сўнг у Ҳиндистондан келиши, ўрнига муносиб одам қўйиши керак эди. Агар тахт бўш қолса гавго бошланиши аниқ эди. Амир Темур Пирмуҳаммадни Ҳиндистондан Ўтрорга чорлади. Чунки ўзи ҳаётлигида набирасига тож кийдиришни умид қилган эди. Аммо кўп ўтмай Амир Темур вафот этди. Унинг фарзандлари ва қўмондонлар соҳибқироннинг васиятини бузиб, Мироншоҳнинг ўғли Султон Муҳаммад Халил Мирзони ҳоқон деб эълон қилдилар.

«Очиқ юзлилик, раҳм-шафқат билан халқни ўзимга ром қилдим. Адолат билан иш юритиб, жабр-зулмдан йироқроқ бўлишга интилдим» деб ёзган соҳибқироннинг тахту салтанати ана шундай муросасизликлар натижасида аста-секинлик билан зил кета бошлади.

Орадан олти аср ўтиб, миллатнинг дардларига дармон бўлмоқни ўз вазифаси деб билган авлодлар Амир Темур васиятларини урганмоқдалар, Амир Темурдай адолат ўрнатмоқдалар. Ният холис, бобокалонимиз орзулари рўёбга чиқажак.

БИР ҲАФТА ЯНГИЛИКЛАРИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 5 январь куни мамлакатимизга амалий ташриф буюрган Буюк Британия ташқи ишлар ва Ҳамдустлик ишлари вазири Мальколм Рифкиндни қабул қилди.

Давлатимиз раҳбари Ислом Каримовнинг болаларга аталган янги йил совғалари Қорақалпоғистонга ҳам етиб келди. Хужайли шаҳридаги меҳрибонлик уйи тарбияланувчилари янги йилда янги ютуқларни қўлга киритишга бел боғладилар. Чунки яхши совға нафақат кайфиятни кутаради, балки янги ишларга ҳам чорлайди.

Шунингдек, Жиззах ҳамда Қашқадарё вилояти мактаблари, боғчалари ва меҳрибонлик уйларида ҳам янги йил байрами шоду ҳуррамлик билан кутиб олинди. Бир неча меҳрибонлик уйларида тарбияланаётган кичкинтойларга ҳам Президентимизнинг янги йил совғалари топширилди.

Яқинда Республика халқ таълими вазирлиги ҳамда «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни ҳамкорлигида урта мактабларнинг X—XI синфлари учун «Умумий биология» дарслиги янги талқинда чоп этилди.

Чимбой туманидаги 5-мактабнинг бошланғич синф ўқитувчиси Рая Пахратдинова таълим ва тарбиянинг янги усуллари ниш жараёнида синаб, бой тажриба тўплади. Яқинда унинг янги талқин таърибаларига бағишланган расмий плакати 500 нусхада нашр қилиниб, туман ва республика мактабларига тарқатилди.

Бўш вақт топдим дегунча синглим иккимиз болалар учун мўлжалланган фильмларни кўрамиз, кейин муҳокама қиламиз. Ана шулардан бири яқинда бўлди.

Тўрт ёшли бола Африка чангалзорларидан бирида адашиб қолади. У жуда кичкина эмасми, поёнсиз саҳродаги жимжитлик юрагига ваҳм солди шекилли, тўрт тарафга зир югуради. Бирдан узоқ-узоқлардан қўлогига оч қолган чиябўрилар увлаши эшитилгандек бўлди. Кичкинтой бирдан тўхтаб кўрсаткич бармоғини хўллади-да, шамолга тутди. Шамол йиртқич овози келган томонга эсарди. Бола қарама-қарши томонга югура кетди. Бироқ кўп ўт-

май ўз ортидан қувиб келаётган чиябўрига кўзи тушиб таққа тўхтади. Нарироқда ётган кичик бир тункачани бошига қўйиб рақибга тикилиб тураверди. Йиртқич бўлса бир сония ичида катта бўлиб қолган одамчага яқинлашишга

• Қишки таътил кунларида

Ниҳоят, йиртқичнинг орзуси рўёбга чиқди. Боланинг бошидаги тункача чириган шеккилли ярми синиб ерга тушиб кетди. Энди болакай кат-

Миеёл учун синглим чиябўрининг оч қолганига ачиниб кўз ёши қилиб ҳам олди, менга бўлса кичкинтойнинг ҳаёт учун курашдаги тadbиркорлиги, кўрқса ҳам узини йўқотмаслиги, чайирлиги ва чаққонлиги, чангалзор жониворларининг феъл-атворларини жуда кичикликдан ўргангани жуда ёқди. Айниқса, у чиябўридан қочиш кетаяётганда худди ўз укамни кузатиб тургандай юрагим уриб кетди. «Хайрият, омон қолди» дедим у кутулиб қолганда.

Фаррух ОТАЖОНОВ,
Асака шаҳридаги
иктидорли болалар
гимназияси ўқувчиси.

БОЛАКАЙГА ҲАВАС ҚИЛДИМ

журъат эта олмади. Чунки чиябўри ўз жисмидан бир оз каттароқ жонзодларга ҳужум қила олмас экан. Кичкинтой эса икки кўли билан бошидаги тункачани ушлаганича йўлда давом этди. Жонивор бўлса ўз ўлжасини яна кичик бўлиб қолар, деган умидда кетидан қолмасди.

та-катта тошлардан сакраб қочганича баландликка яшириниб олди. Токи акаси келиб топиб олмагунича ўша ерда ўтирди, чиябўри ҳам пастда уни пойлашдан чарчамади.

Бор воқеа шу. Бироқ унга бизда қизиқиш катта бўлди.

ХАР ЧЕХРАДА ШАБАССУМ КУРДИМ

Мустақиллик майдони. Гапнинг рости, бу ерда шунчалик узоқ қолиб кетаман деб ўйламагандим. Дадаси ёки ойисининг кулларида маҳкам ушлаб, эркаланганича сакраб-югуриб бораётган қизалоқлар, болакайлар мени завқлантириб ўзига тортарди. Бир томонда қор-

бобо, қорқиз, масхарабозу эртақ қахрамонлари, бир томонда спортчи болаларнинг узаро беллашувлари, қувонч тула қийқириқлар... Эҳе, қай бирини айтсам экан?

— Маҳмуд, мен ҳозир «Алпомиш» спорт саройидаги

арча байрамидан келаяпман, зўр томошалар бўлди-да, — деди ёнидаги уртоғига Сирож деган бола, — айниқса қорбобо улашган совғалар «дода» экан, ичида апельсин, печенье, шоколад, ҳаммасидан уч-тўрттадан бор. Еявериб тўйиб кетдим.

— Санъат саройидаги арча байрами ҳам у ердагидан қолишмайди. Лекин бу ердагиси зўра ухшайди. Анови дзюдочи, таэквондочи болаларни қара, гимнастикачи қизлар-чи, худди эртақлардаги маликаларнинг ўзи-я.

Чиндан ҳам майдоннинг бир томонида Юнусобод туманидаги 83-, 117-, 240-, 259-мактабларнинг ёш спортчилари ўз байрам дастурларини намойиш этишарди.

— Ҳар янги йилда дадам билан Тошкентга келамиз, — дейди Фаргона вилояти, Кува туманидаги 39-мактаб ўқувчиси Аҳроҳ Расулов. — Бир ҳафта маза қилиб айланамиз, айниқса менга бу ердаги энг улкан арча, унга осилган хилма-хил уйинчоқлар, турли рангда нур сочиб, жилваланувчи чироқлар жуда ёқади. Биз Ўзбекистон болалари дунёдаги энг бахтиёр болалар бўлсак керак.

Мен Бахтиёр, Зафар, Жалол, Муҳайё, Шоира сингари арча байрами қатнашчиларидан ҳам ўз мустақил Ватанимиз — Ўзбекистон ҳақида, ундаги байрамлар, маросимлар ҳақида аллақанча мақтовлар эшитдим. Майдондаги каттаю кичикнинг кузида нур, қувонч, ҳар бир чехрада майин табассум курдим. Уларнинг ҳар бири ўз ҳаётидан мамнун. Истиклол майдонига бир-бирларига қувонч улашиш учун чиққан эдилар.

ЮЛДУЗХОН.

Суратларда: Мустақиллик майдонидаги Арча байрамидан лавҳалар.

Р. АЛЬБЕКОВ суратлари.

Сизларни билмадим лекин мен байрамларни жуда яхши кураман. Ахир байрам кунлари мактабга бориш, дарс тайёрлаш ташвиши йўқ. Айниқса қишқи таътилнинг завқи булакча. Арча байрами томошаларини айтмайсизми? Бошқа мактабларда қандай билмайману, бизнинг мактабда янги йил байрами жуда зўр утади. Қорбобонинг совға солинган қоши ҳам жуда катта. Лекин совғаларни олишнинг ҳам ўзи бўлмайди. Чаққон, зукко, топқир бўлсангизгина совғали бўласиз. Чунки байрамда қизиқарли мусобақалар кўп бўлади. Байрамда ҳар бир бола бирорта эртақ қахрамони бўлиб чиқиши шарт. Синфдошларимдан Алишер — шоҳ, Нодирхон — шаҳзода, Фотима — тулки, Дилрабо — қизил қалпоқча бўлишди. Мен ҳам ўзим учун ниқоб тайёрладим, ҳеч кимникига ухшамайдиган, ҳеч ким таний олмайдиган ниқоб. Уни кийиб залга киргандим, ҳамма ҳайратдан лол қолди. «Ким бўлди экан?» дея узоқ ўйланишди. Лекин ҳеч ким топа олмади. Қарабсизки, Қорбобонинг энг зўр совғаси бизга насиб қилиб турибди-да!

Қани энди байрамлар ҳам, таътил ҳам ҳеч тугамаса!

Гулбаҳор РУСТАМОВА,
Жиззах туманидаги Зокир Норматов номли мактаб.

Қор танқис бизнинг томонларда болажонларга яхмалак учуш ҳақиқий байрамга айланади. Редакциямиз сураткаши Равиль АЛБЕКОВ эса кичкинтойларнинг мана шунақа завқли онларини бошлаб қоғозга муҳрлайдилар-да!

КИЗИКЧИНИНГ КИЗИФИ

Қизикчи бўлмоқ қийин. Ҳар қандай шароитда ҳам кулиб, одамларга кулгу улашиши керак. Кўнглида дард борми, ғам борми, кулфату аза борми, ошкор қилмаслиги, қувонтириши, ҳа, фақат шодлантириши керак, одамларни. Шундай қизикчининг ҳозиржавоблигига эътибор беринг.

ИЛМИНИ ХОР ҚИЛМАДИ

Қизикчини кўчада мастлар тутиб олиб роса калтаклашди. У гинг демай чидаб турди. — Нега уларни кулдиришга ҳаракат қилмадинг, — сурашди дустлари.

— Улар кулги нималигини билмайдиган даражада гирт маст эдилар, илмимни хор қилиб нима керак?

ХАВФЛИ ШАҲИРСИГА

Қизикчини ит тишлаб олганди, дустлари шундай маслаҳат беришди: Уша итнинг қутурган-кутурмаганлигини билмоқчи бўлсанг, тоза ундан ёпилган нон бериб кўргин. Агар ит нонни емаса — қутурган, эса — қутурмаган бўлади.

— Агар шунақа қиладиган бўлсам, маҳаллада мени қопмаган биронта ит қолмайди, — жавоб қилди қизикчи. — Ҳар бири билан шунақа тажриба утказишимга мозахурак бўлган итлар тишламай қолмайди.

ШУҲРИ ЖАВОБ

Қизикчидан сурашди:

— Нима учун хуроз эрталаб уйғонганда бир оёғини кутариб туради?

— Иккала оёғини кутарса қулаб тушади-да, — жавоб қилди қизикчи.

Садоқат РЎЗИЕВА,
Сариосиёдаги 34-мактаб ўқувчиси.

ОЧИЛ

ДАСТУРХОН

Болалар, байрам кунлари очил дастурхонинг хушхўр салатлари мазали таомлар билан иштаҳа очар бўлгани сир эмас. Аммо, фақат байрамларда эмас, балки ҳамиша, ҳар доим иштаҳангиз карнай бўлишини тилаган ҳолда сизга

ОЛИВЬЕ САЛАТИ

ҳақида тушунча бермоқчиман.

Франциялик пазанда Оливье туйимли ҳам хуштам салат яратган. Уни фақатгина Францияда эмас, бутун Европада севиб истеъмол қилинади. Мазкур салат уни ихтиро қилган киши номи билан юритилади. Оливьени тайёрлаш учун пишган товуқ гўшти ишлатилса хушхўр чиқади. Лекин унинг уринни қуй ёки мол гўшти ҳам босади.

Гўшт, тухум, картошка, қизил сабзи сувда қайнатилади. Совигач, бир хил катталиқда тўртбурчак шаклида тўғралади. Тузланган бодринг ҳам қўшилади. Масалликларга маринадди кук нухат, майонез, туз солиб каттароқ идишда аралаштирилади. Салатни чуқурроқ ликобчага солиб паррак кесилган маринадди бодринг, петрушка баргчалари билан безатилади.

Оливье салати учун ишлатиладиган масалликлар: 1 банка (200 грамм) майонез, 200 грамм лаҳм гўшт, 2 дона сабзи, 2-3 та маринадди бодринг, 400 грамм маринадди кук нухат, 4 та тухум, 10-12 дона картошка, таъбга қура туз. СИЗГА ЁКИМЛИ ИШТАҲА ТИЛАЙМАН.

Малика ЭШМУХАМЕДОВА,
Тошкентдаги 245-мактаб ўқувчиси.

БИРИНЧИ СВЕТОФОР

Вақти борлар — нақди борлар ҳавасимдадир.

Вақтни чўзмоқ аҳди ҳар нафасимдадир, — деб ёзганларидек, умр йўлларида вақтни чўзишга, мақсаду ишимизни қисқа фурсатда амалга оширишга ҳаракат қиламиз. Аммо ҳамиша ҳам биз ўйлагандай бўлмайди. Ҳеч бўлмаганда қизилу сариқ кўзларини пориллатиб йўлимизга светофор тўғаноқ бўлади. Энг биринчи светофор қачон пайдо бўлганини биласизми? Билмасангиз билиб олинг, уни Дж. Найт исмли темир йўл инженери 1868 йили ихтиро этган. У Лондонда инглиз парламентининг биноси ёнига ўрнатилган. Ўша замонларда мавжуд бўлган темир йўл светофорлари ҳозирги светофорларнинг келиб чиқишига сабаб бўлган. Мазкур аппаратнинг иккита «қаноти» бўлиб, улар юқори кўтарилганда тўхташ ишорасини ва пастга туширилганда йўл очиқлигини билдирган. Кечки пайтда эса «қанотлар» кўринмаслиги сабабли уларга фонуслар илиб қўйилган ва фонуснинг олд томонига гоҳ қизил, гоҳ яшил шишалар қўйиб турилган. Пиёда йўловчилару фойтунчилар ҳаракатини тартибга солиб турган бу светофорнинг умри қисқа бўлди, сабабки, орадан кўп вақт ўтмай газ билан ёқиладиган фонус портлаб кетиб, навбатчи полициячининг ёстиғини қуритди.

Шундан кейин Англияда кўча ҳаракатини тартибга келтириш бўйича тажрибалар утказиш узоқ вақтгача ман этиб қўйилди.

Гулнора МАКСУДОВА,
Тошкент вилояти, Тошкент туманидаги
25-мактаб ўқувчиси.

Гулнози доим бир нарса ҳайрон қолдиради: жамоа ҳужалиги маданият ва истироҳат боғига урнатилган радиокаридан таралаётган овоз уз уйларидаги радио-

риёмникниқидан хийла кеч келади. Ҳар қандай хабар ёки қўшиқни гуё икки мартадан эшитса бўлади-гандек.

Унинг уйдагилар ва атрофда-

гилар узлари куниқиб қолишган бу ҳолга эътибор беришмайди ва Гулнозининг саволига қониқарли жавоб ҳам қилишмайди.

Бир куни аксининг дўсти келди. Уша радиодан соат сигналлари эшитилаётганда қулидаги соатга қараб турди-да:

— О, уйлариң мана шу овоз келаетган манбадан роппа-роса 1320 метр масофада жойлашган экан, — деди.

— Сал кам айтдингиз, — эътироз билдирди акаси, — уйимиздан у ергача 1570 метр — Мен буни машина спидометрига қараб аниқ улчаганман.

— Сизнинг улчов ҳам тўғри, — тасдиқлади меҳмон, — лекин спидометр йўлнинг тўғрими ёки айланшисига қарамай фақат утилган масофа ва тезликни курсатади, товуш эса ҳеч қачон бурилмай тўғ-

ри тарқалади. Мана, мен ҳозир уйдаги приёмникнинг сигналини эшитгач, кейин у ёкдаги карнайдан сигнал овозини эшитиб турдим. Шу орада роппа-роса 4 секунд фурсат ўтди.

Гулнозининг саволига жавоб топилди. У олиб кирган чойни қўйиб чиқаркан, дарров 1320 метрни 4 секундга бўлди ва товушнинг тарқалиш тезлигини топди. Сунг овоз йўлини машина йўлидан айириб, улар орасидаги фарқни топди.

Сиз ҳам Гулноз бажарган ишларни бажаринг-чи, у қандай сонлар ҳосил қилди экан?

Газета саҳифаланаётганда

КИМГА АРЗ ҚИЛСАК ЭКАН?

— Алло, «Тонг юлдузи»ми?

— Ҳа, эшитяпмиз, гапиринг.

— Ассалому алайкум, биз Қибрай туманидан кўнгирик қиладувдик.

Яхшимисизлар, гапирсак бўладими?

— Кулоғимиз сизда.

— Уэр. Янги йилда уз тап-вишларимиз билан сизни безовта қилмоқчи эмасдик. Аммо бошқа илож йўқ. Гап шундаки, бизнинг Қибрай тумани, Беруний номидаги, мактаб биноси бундан тўрт йил аввал ёнгини тушгани туфайли

ярроқсиз ҳолга келиб қолганди. Болаларимиз вақтинчалик 3-4 километр узоқликдаги мактабга қатнай бошлаганди. Биз қишпи-қировли кунларда сирпанчикдан, йўллардаги транспорт ҳодисаларидан хавотирлансак-да, мана, тўрт йилдан буён мактабнинг таъмирланишини сабрсизлик билан кутдик. Аммо унинг қайта тикланишидан ҳамон дарак йўқ.

— Бирор жойга ердан сураб мурожаат қилдингларми?

— Ҳа. Аввало туман Халқ таълими бўлимига, кейин туман ҳокимиятига мурожаат қил-

дик. Бироқ натижа йўқ. Энди кимга арз қилсак экан? — деб кўнгирик қиляпмиз?

Мен узларини ота-оналар номидан Х.Аҳмедов, Н.Худойберганов деб таништирган кишиларнинг кўюниб айтган гапларини ёзиб олдим, уйлаб қолдим. Мабодро уларнинг сузларини текширмай-нетмай ёзиб босиб юборсак-да, кейин мактабнинг ёниб кетгани ёлгон бўлиб, ҳозир у ерда ўқишлар бир чиройли давом этаётган бўлса-чи? Йўғе, бекордан-бекорга кап-катта одамларга зарур келибдими, ёлгон кўнгирик қилиб! Ҳар на бўлса ҳам газетада чиққач, маълум бўлади-да.

ЮЛДУЗХОН

Шоҳсанам мусиқа мактабидан бироз булча» хори, инглиз тилидан сабоқлар... буларнинг бари Шоҳсанамни то-

— Ойижон, нимагадир совуқ қотиб кетяман, — деди жунжукиб. Қизчасининг аҳволини курган Дилором ошанинг хавотири ортди. Унинг иссиғини ўлчаб, дори ичирди: «Қимирламай ётгин. Яхшилаб терласанг тузалиб кетасан» деб тайинлади.

Бир томонда ўқишлари, мусиқа мактабидagi машғулотлар, бир томонда «Бул-

САНЪАТ ЙўЛИГА КИРДИМ...

ликтириб қўймаётганмикин, — деган ҳаёллар билан қизчасидан хабар олиш учун унинг хонасига кирган Дилором опа ҳайратда доғ қолди. Шоҳсанам аллақачон ўрнидан туриб, йоникаси ёнига утириб олганди. Елкасига курпасини ёпганча қандайдир қозғога қараб, нималардир хиргойи қиларди. Унинг бу ишидан аччиқланган онаси дилидагини тукиб солди:

— Уч-тўрт хил машғулотни баробар олиб бориш сенга оғирлик қилганга чамамда, қизим. Тез-тез оғрийдиган бўлиб қолдинг. Доимо хоргин юргандексан.

Қушиққа ўзи басталаган янги куйини ойисига ҳалиб бериб суюнчи олмоқчи бўлиб турган Шоҳсанамнинг юзидagi қувонч аломатидан асар ҳам қолмаганди. Кузлари жиққа ёшга тўлди. Онасига ҳеч сўз демаса-да, она ҳаммасини тушунганди.

Бу воқеага ҳам анча вақт бўлди. Уша кезларда эндигина мактабга қатнай бошлаган Шоҳсанам ҳозирда 249-мактабнинг 6-синфиди, мусиқа мактабининг эса 4-синфиди таҳсил оляпти. Илк бора 9 ёшли чоғида катта саҳнага чиқиб бир соатдан ортиқроқ концерт берганида ҳаяжондан кузларига ёш қалқиган онлари ҳам ортда қолди. Бу орада урганган куй ва қушиқлари, рақсларининг сони ортгандан ортаверди. Репертуари «Куз қушиғи», «Эркатой қизман», «Қуғирчоқ», «Капалак», «Баҳор гузалсан» каби қушиқлар билан бойиди. Шоҳсанам

айниқса, ҳам куйлаб, ҳам уйнаб ижро этиладиган лапар қушиқларини жуда севади. «Оқ соч, қора соч», «Бинафша» лапарларини тингласангиз, беихтиёр унга жур бўласиз. «Навруз», «Тилла қўғиз», «Ойижон» қушиқларига ўзи куй басталаб ўзи, йоникада ижро этади.

Шоҳсанам 1994 йилда республика радиотанловида ўз қушиқлари билан иштирок этиб, унинг голиби бўлганди. 1995 йил ҳам унинг учун қувончларга бой келди, «Илҳом чашмалари» танловининг совриндори, энг қувончлиси, режиссёр Эдуард Давидов раҳбарлигида «Шоҳсанам» телефильми яратилди. Бу фильм Шоҳсанамни республикадаги тенгдошларига танитди.

— Шоҳсанам, мана сен ҳақингда фильм яратилди. Энди сени қўпчилик танийди, таниқли бўлиш яхшими? — суҳбатга тортамиз уни.

— Бир кун ойим билан кучада кетатган эдик. Онасининг қулидан тутиб кетатган жажжигина бир қизча менга ишора қилиб: «Ойи, ойи қаранг. анави қиз-ку, телевизорда чиқадиган» деди. Атрофдагилар ҳам ялт этиб менга қарашди. Кейин эса «Томчилар» қушиғимни ўзича хиргойи қилиб қетаверди. Яна бир кун жуда қўлғили бўлганди. «Кичкинтоймиз-гичинтоймиз» курсатувиди чиқишим керак эди. Уйга шўшиб кириб кетатсам, болалар майдончасида уйнаётган қўшнимизнинг қизчаси. Мунира: «Шоҳсанам опа, тўхтанг, телевизорга чиқмай туринг. Мен уйимга кириб олай» деганди. Хуллас, таниқли бўлиш менга ёқди, — деди Шоҳсанам болаларча самимиёт билан жамалак сочларини уйнаб.

Тиниб-тинчимас қизалоқ, табиатида қанча гайрат, шижоат мужассам бўлган Шоҳсанамга қарата: «Келгусида нафақат таниқли, балки элни сўйган ва суюмли санъаткори бўлгин, Шоҳсанам!» дея ният билдиргимиз келди.

Феруза ЖАЛИЛОВА.

«ОСИЁ МАМЛАКАТЛАР ПОЙТАХТЛАРИ»НИНГ ЖАВОБЛАРИ:

1. Тошкент. 2. Хитой. Ханой. 3. Ашхобод. Исломобод. 4. Филиппин. Манила-Малина. 5. Дамашқ. 6. Дакка-Макка. 7. Токио-Киото. 8. Индонезия. Пекин. 9. Манама-Панама. 10. Эрон. Техрон. 11. Бирма. Рангун. 12. Студия — Саудия. 13. Сино. 14. Буган. 15. Сеул-Сел. 16. Ҳиндистон. 17. Ереван. 18. Кипр-ип. 19. Ироқ — Бағдод. 20. Анқара. 21. Иордания. 22. Душанба. 23. Покистон. 24. Қувайт.

ДОНОЛИКНИ ИЛМДАН ЎРГАН

АФРИКА МАМЛАКАТЛАРИ ПОЙТАХТЛАРИ

1. Райгли металл номи билан бошланувчи давлат номини айтинг.
2. Мамлакатлардан бири номидан битта ҳарф учирилса дурадгорлик асбоби ҳосил бўладими?
3. Қайси пойтахт фил аъзосига номдош?
4. Давлатлардан бири номидан бир бугин учирилса, шу қитъадаги бошқа бир мамлакат номи ҳосил бўладими?
5. Мамлакатлардан бири — «танга» билан бошланишини, шу юрт пойтахти «салом» билан тугагини биласизми?
6. Қайси пойтахтларда «от» бор?
7. «Тун»дан бошланувчи давлат ва пойтахт номини топинг-чи?
8. Мамлакатлардан биридан бош ҳарфини узгартириб шу қитъадаги бошқа бир давлат номини ҳосил қила оласизми?
9. Қайси пойтахтнинг «ака»си бор?
10. Нигерия пойтахти номидан бир ҳарфни учуриб, Осиёдаги давлатга айлантиринг-чи?
11. Давлатлардан бири номидаги ҳарфлар ўрнини алмаштириб Бухоро вилоятидаги шаҳар номини ҳосил қилинг.
12. Қайси давлат «Бурун»дан бошланади?
13. Пойтахтлардан бири пуфлаб чалинадиган ўзбек мусиқа асбобидан бошланишини биласизми?
14. Қайси пойтахтда «кон» бор?
15. Мамлакатлардан бирининг қирғоғи қайси жонивор суяғи номи билан бошланади?
16. Қайси давлат ва пойтахт «Кам»дан бошланади?
17. Қайси пойтахтларда «ун» бор?
18. «Ер» билан тугайдиган мамлакатни топинг-чи.
19. Мамлакатлардан биридан иккита ҳарфни учуриб «марка» ҳосил қилинг?
20. Қайси давлат ва пойтахтнинг «занжир»и бор?

«ЭНГ ЯХШИ АСАРЛАР ~ БОЛАЛАРГА» ҚҲРИК-ТАНЛОВИ

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги ва Республика «Маҳалла» хайрия жамғармаси ҳамкорликда таъсис этган «Болаларга атаб ёзилган энг яхши китоблар учун» қурик-танлови мустақиллигимизнинг 5 йиллигига бағишланади.

Қурик-танловга мустақиллик ғояларини кенг тарғиб этувчи, болаларимиз маънавиятини ўстиришга ёрдам берадиган, қизиқарли, оригинал ва янги асарлар қабул қилинади.

Ҳайъат томонидан голиб деб топилган асар муаллифлари пул мукофотлари билан тақдирланадилар. Мукофотлар қуйидагича:

КИЧИК МАКТАБ ЁШИДАГИ БОЛАЛАР УЧУН:

Насрий асарлар — 10 минг сўм;

Назм (достон, шеърӣ тўплам, қушиқлар туркуми) — 10 минг сўм;

Адабий-тарихий мерос («Ўлкамизни ўрга-

намиз» мавзуидаги маърифий асарлар) — 10 минг сўм;

Адабиётшунослик (адабий-таниқидий мақолалар) — 10 минг сўм;

ЎРТА ВА КАТТА МАКТАБ ЁШИДАГИ БОЛАЛАР УЧУН:

Насрий асарлар — 10 минг сўм;

Назм (достон, шеърӣ тўплам, туркум қушиқлар) — 10 минг сўм;

Адабий-тарихий мерос («Ўлкамизни ўрганамиз» мавзуидаги асарлар, публицистик мақолалар) — 10 минг сўм;

Адабиётшунослик (адабий-танқидий мақолалар) — 10 минг сўм;

Қўлғизмалар икки нусхада машинкаланган ҳолда йилнинг 1 июнига қадар Ўзбекистон Республикасининг Давлат Матбуот Қўмитасига топширилиши керак.

Ўзбекистон Республикаси Давлат Матбуот Қўмитаси.

(700129, Тошкент шаҳри, Навоий, 30-уй).

ТОНГ ЮЛДУЗИ

Ўзбекистон болалари ва ўсмирларининг газетаси

Бош муҳаррир
Умида
АБДУАЗИМОВА

Тахрир ҳайъати:
Наримон ОРИФЖОНОВ,
Феруза ЖАЛИЛОВА,
Раҳима ШОМАНСУРОВА,
Марат ШАФИЕВ,
Сайридин ХОЛОВ
(масъул котиб)

IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Оффсет усулида босилди. Ҳажми 1 босма табоқ. Буюртма — Г 018. Қўғоз бичими — А-3. Босишга топшириш вақти 19.00. Топширилди — 18.30

• Рўйхатдан ўтиш тартиби № 000137
• Манзилимиз: 700083, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
• Телефон: 33-44-25